

Postadres: Postbus 24,
9410 AA Beilen
Telefoon: (0593) 53 92 22
E-mail: gemeente@middendrenthe.nl
Internet: www.middendrenthe.nl

Bezoekadressen:

Beilen: Raadhuisplein 1
ma, di, vr 8.30 – 12.00 uur
wo 8.30 – 16.00 uur
do 8.30 – 20.00 uur
Smilde: Hoofdweg 24
ma, do 8.30 – 12.00 uur
Westerbork: B.G. van Weezelplein 10
di 8.30 – 12.00 uur

Aan de leden van de
Gemeenteraad

Datum: 18 november 2014
Behandeld door: Allard Gunnink
Zaaknummer: 329169
Onderwerp: Opvangcentrum Oranje

Uw brief van:
Uw kenmerk: Oranje asielzoekers
Bijlagen:
Verzonden op: 18 november 2014

Geachte dames en heren,

Inleiding

De komst van het Opvangcentrum voor asielzoekers in Oranje is voor onze gemeente een gebeurtenis van grote betekenis. Het betekent voor de inwoners in de omgeving een verandering die hun dagelijks leven direct en ingrijpend kan raken. Alleen daarom al is het ook voor ons als gemeentebestuur een onderwerp van belang.

Daarnaast willen we als gemeentebestuur onze verantwoordelijkheid nemen voor mensen uit andere landen die vanuit onvoorstelbare omstandigheden een veilig heenkomen hebben gezocht.

We stonden en staan voor de opgave om de belangen van inwoners en vluchtelingen zorgvuldig te wegen en te laten resulteren in besluiten die het algemeen belang in onze gemeente dienen.

Op maandag 3 november 2014 hebben we als gemeenteraad en college over dit onderwerp uitvoerig gesproken. U heeft als gemeenteraad een groot aantal vragen gesteld en we hebben samen afgesproken dat het college de vragen schriftelijk zal beantwoorden waarna het onderwerp opnieuw in een raadsvergadering aan de orde zal komen.

In deze brief krijgt u de antwoorden op uw vragen. We hebben er voor gekozen om de vragen te groeperen rond thema's en daarbij tegelijk aan te geven welke partij(en) die vraag gesteld hebben. We geven ook een reactie op de vragen die door de insprekers gesteld zijn. In één geval gaat het daarbij om een vraag die later per e-mail van een inwoner is ontvangen.

Waar dat mogelijk was hebben we vragen gecombineerd. Dat betekent dat u niet altijd de letterlijke tekst van uw vraagstelling terugziet maar uiteraard wel de inhoud.

Hoewel wij op het thema onderwijs in de vergadering van 3 november al zijn ingegaan, hebben we ervoor gekozen om de vragen wel mee te nemen, zodat onze brief een volledig beeld geeft. Omdat het inhoudelijke debat daarover op 3 november al heeft plaatsgevonden, formuleren we de antwoorden op dit thema kort en bondig,

De thema's zijn de volgende:

A. Besluitvormingsproces.....	3
B. De asielzoekers: samenstelling en aantallen	7
C. De locatie en de voorzieningen.....	9
D. Onderwijs	15
E. Communicatie	18
F. Financiën.....	19
Bestuursovereenkomst.....	20

Fracties hebben niet alleen vragen gesteld, maar ook uitgesproken hoe ze tegen zaken aankijken, soms in grote lijnen, soms in detail. In deze brief gaan we daar niet op in, maar beperken we ons, zoals afgesproken, tot het beantwoorden van de vragen. We maken daarop één uitzondering, namelijk waar het gaat om concrete suggesties voor de inhoud van de bestuursovereenkomst. Die nemen we in deze brief op, na de beantwoording van de vragen.

De vragen

A. Besluitvormingsproces

1. Rol gemeenteraad en snelheid proces

PvdA, VVD, D66

- a. Waarom is de raad niet gekend in de beslissing om een opvanglocatie in Oranje te vestigen?
- b. Waarom is gekozen voor een besloten vergadering en niet voor openbaarheid en transparantie?
- c. Op de website van het COA staat hoe het COA doorgaans te werk gaat bij de vestiging van een nieuwe opvanglocatie. Daarin is onder andere achtereenvolgens sprake van een oriënterend gesprek, een voorlopig standpunt door het college, een schriftelijk verzoek van het COA, en daarna communicatie met de gemeenteraad, mogelijk met de hulp van het COA. Waarom heeft het college niet voor deze optie gekozen?
- d. Waarom heeft het college zo'n haast gemaakt om, binnen 24 uur, het COA toestemming te geven? Er waren juist op dat moment alarmerende berichten in media over de toestroom van vluchtelingen. Mensen werden opgevangen in ongeschikte locaties, zoals de IJsselhallen in Zwolle. Hangt het tempo van besluitvorming daarmee samen?
- e. Naar onze indruk is niet de procedure gevolgd zoals op de website van het COA omschreven, maar was er sprake van een spoedactie. Was dat nodig?

Het COA en de eigenaar van de opvanglocatie hebben als eerste met elkaar contact gehad, zonder betrokkenheid van de gemeente. Op enig moment zijn we vervolgens als college geconfronteerd met de vraag of de gemeente bereid zou zijn om mee te werken aan de vestiging van een opvanglocatie voor asielzoekers in Oranje.

Al snel maakte het COA duidelijk dat er wat hen betreft sprake was van spoedeisendheid. Dat paste in de context van dat moment: beelden op het journaal van rijen bedden in de IJsselhallen in Zwolle.

Op dat moment stonden we als college voor de opgave om een aantal heel verschillende belangen en posities af te wegen: de belangen van de inwoners van Oranje, de belangen van de vluchtelingen, de positie van de gemeenteraad. Zijdelings speelde ook het werkgelegenheidsaspect een rol: er zouden banen verdwijnen bij het park.

Onze formele bevoegdheid als gemeente beperkt zich tot het ruimtelijk beleid: we kunnen al dan niet een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijkend gebruik van het bestemmingsplan en voorafgaand daaraan een tijdelijke situatie gedogen. Die bevoegdheid is een collegebevoegdheid, maar uiteraard was het voor ons vanaf het eerste begin duidelijk dat het vanwege de enorme impact ook een onderwerp voor en van de gemeenteraad was.

In de weging van belangen en posities hebben wij ons op dat moment het meeste laten leiden door het gevoel van urgentie. In overleg met het COA hebben we daarom gekozen voor een snellere route dan zoals op de website van het COA beschreven. Er is overigens wel sprake geweest van een oriënterend gesprek, een voorlopig standpunt van het college en aansluitend communicatie met de gemeenteraad. Er is in ons geval geen sprake van een schriftelijk verzoek van het COA.

Wij hebben u als raad in een besloten vergadering geïnformeerd. Dat is gebeurd omdat we het niet zorgvuldig vonden als de inwoners van Oranje dit nieuws uit de pers zouden moeten vernemen. Op dat moment wisten de inwoners nog niet van de situatie af.

We beseffen achteraf dat de zorgvuldigheid (waaronder de belangen/positie van de gemeenteraad en de inwoners van Oranje) zwaarder had moeten wegen dan de snelheid (de onmiddellijke opvang van asielzoekers als schrijnend humanitair probleem).

2. Onderzoek vooraf

D66, inspraak

- a. Het COA laat volgens haar werkwijze daarna een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren, in samenwerking met de gemeente. Daarin gaat het onder andere om aspecten als bereikbaarheid, milieu, de eigendomssituatie, locatiepotentie en capaciteit. Op basis van dat onderzoek volgt dan een go of no-go. Is er in onze gemeente ook zo'n haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd?
 - b. Wat is de motivatie van het college geweest om zo'n groot aantal asielzoekers te plaatsen in een dorp met zo'n klein aantal inwoners?
 - c. Heeft het college onderzoek gedaan naar de gevolgen van een opvanglocatie in de directe woonomgeving?
 - d. Aansluitend op c: valt het college hierin iets te verwijten?
 - e. Neemt het college de inwoners van Oranje hierin serieus?
 - f. Hoe kan het dat er op een vakantiepark voor nog geen 1.400 personen een berekening gemaakt is, op basis van beschikbare vierkante meters, met als uitkomst dat er 1.400 vluchtelingen gehuisvest kunnen worden?
 - g. Het internet werkt sinds de komst van het opvangcentrum vaker niet dan wel. Is er onderzoek gedaan naar de bereikbaarheid via internet/telefonie?
-
- a. Zoals uit het antwoord op vraag 1 ook al blijkt, heeft het COA in eerste instantie contact gehad met de eigenaar van de opvanglocatie. Het COA heeft in dit geval niet in samenwerking met de gemeente een uitvoerig haalbaarheidsonderzoek gedaan op basis waarvan we als college en raad een afgewogen beslissing hebben kunnen nemen. Het COA heeft wel zelf, zonder directe betrokkenheid van de gemeente, een snelle rondgang gedaan op het park en dit haalbaarheidsonderzoek in hoog tempo uitgevoerd.

De keuze voor Oranje en daarmee ook het aantal mogelijk te plaatsen asielzoekers heeft te maken met de beschikbaarheid van het park en de omvang ervan. Het is voor het COA een opvanglocatie van goede kwaliteit. Het COA heeft daarom ook het hele park gehuurd.

- b. We hebben als college niet zelf vooraf onderzoek gedaan naar de mogelijke gevolgen
- c. voor de directe omgeving. Wel hebben we vanaf het begin als uitgangspunt genomen
- d. dat we bij het vullen van het park nauwkeurig en zorgvuldig willen kijken naar die gevolgen. Zoals we ook recent nog met het COA hebben besproken is het eerste belang dat we overlast zoveel mogelijk voorkomen, ongeacht de vraag of dat gebeurt wanneer er 100 dan wel 1.400 asielzoekers wonen.

Zoals we onder vraag 1. al hebben aangegeven, hadden we achteraf gezien voor het totale proces meer tijd moeten nemen. Dat zou overigens waarschijnlijk wel tot de zelfde afweging hebben geleid: de daadwerkelijk ervaren overlast is belangrijker dan het feitelijke aantal asielzoekers.

Het staat voor ons buiten kijf dat we daarin de inwoners serieus moeten nemen en dat tot nog toe ook daadwerkelijk hebben gedaan. We hebben regelmatig en goed overleg met de inwoners van Oranje, een aantal problemen hebben we op hun aangeven ook meteen kunnen oplossen. Ook het inloop uur tijdens de eerste weken is bedoeld geweest om dichtbij het dorp te zijn en met de inwoners in contact te blijven.

- e. De berekening die leidt tot het maximum aantal van 1.400 personen is niet gebaseerd op vierkante meters maar op het aantal personen dat feitelijk in een huisje kan verblijven.
- f. De problemen rond het internet zijn bij ons gemeld en we zijn er ook mee aan de slag gegaan. Er is op het opvangcentrum al een extra WIFI-steunpunt geplaatst. Verder heeft het COA ervoor gezorgd dat asielzoekers op de locatie zelf hun WIFI gebruiken en niet meer aan de weg. Wel hebben we te horen gekregen dat ook de kwaliteit van het vaste netwerk verminderd is. In het overleg met de inwoners van Oranje is afgesproken dat we de ict-ers van KPN, COA en gemeente bij elkaar halen om te kijken wat daarvan de reden is en wat er aan te doen is.
Dat contact heeft inmiddels plaatsgevonden. Het blijkt dat de opvanglocatie via een straalverbinding met de Tv-toren in Hoogersmilde van internet wordt voorzien. Dat zou dus niet van invloed moeten zijn op de kabelverbinding van de inwoners van Oranje. Een ict-medewerker van de gemeente gaat nu via de buurtvereniging contact leggen met inwoners die er mee van doen hebben.

3. Verantwoordelijkheid binnen college

VVD

- a. Het gaat hier om diverse portefeuilles (bestemmingsplan, onderwijs, handhaving, financiën enzovoort). Wie is het eerste aanspreekpunt binnen het college voor dit onderwerp?
- b. Wie is verder portefeuillehouder op welk onderdeel?

De burgemeester is binnen het college het eerste aanspreekpunt op dit dossier. Voor Planologie is wethouder Dolfing portefeuillehouder, voor onderwijs wethouder Bent en voor openbare orde en veiligheid de burgemeester.

4. Onderwijs

D66

Waarom is aan de raad niet tijdens de eerste bijeenkomst verteld dat de gemeente het onderwijs niet hoefde te verzorgen?

De verantwoordelijkheid voor het feitelijk verzorgen van het onderwijs is op zichzelf genomen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid. De gemeente is wel verantwoordelijk voor het zorgen voor onderwijshuisvesting.

Vanwege de bijzondere situatie hebben COA en gemeente in gezamenlijkheid hun verantwoordelijk genomen voor het laten verzorgen van het onderwijs als geheel. Het COA heeft de gemeente gevraagd om daarin verantwoordelijkheid te nemen, zoals dat ook in andere plaatsen gebruikelijk is bij de komst van een opvanglocatie. Aan dat verzoek hebben wij voldaan.

5. Jade Zorggroep

D66

- a. In hoeverre heeft de raad wat te zeggen over de keuze voor de Jade Zorggroep?
- b. Heeft u niet de behoefte gehad om de raad om advies te vragen over de keuze voor de Jade Zorggroep?

Het gaat hier naar onze opvatting om het dagelijks bestuur van de gemeente, waartoe het college op grond van de Gemeentewet bevoegd is. Om die reden hebben wij geen aanleiding gezien om op dit specifieke onderdeel advies aan de gemeenteraad te vragen.

6. Afspraken

VVD, inspraak per e-mail

- a. Welke afspraken zijn er tot nu toe, mondeling en schriftelijk, met het COA gemaakt?
- b. Is er nu wel of niet een mondelinge overeenkomst met het COA over de aantallen en is er al sprake van een ondertekend document?

Het hele proces is uitvoerig beschreven in de brief van 28 oktober 2014 die wij naar het COA hebben gestuurd en in afschrift naar de gemeenteraad en naar Oranje. Ook in het persbericht van 6 november 2014 staat daarover te lezen.

Er is nog geen sprake van een ondertekende bestuursovereenkomst, de inhoudelijke gesprekken daarover moeten ten tijde van het schrijven van dit antwoord nog op gang komen.

In een proces zoals dit, is het tot stand komen van afspraken een beweeglijk en continu proces. Er is in deze eerste fase sprake van voortdurende afstemming en bijsturing, waarna de definitieve afspraken terechtkomen in de genoemde bestuursovereenkomst. Dat betekent ook dat tot dat moment gesproken en onderhandeld kan worden over alles wat in die overeenkomst geregeld gaat worden. Daarbij past tegelijk wel dat we als gemeente en COA over en weer erop moeten kunnen vertrouwen dat eerder mondeling gedane uitspraken in elk geval betekenis hebben, ook als ze nog niet het karakter van echte afspraken hebben.

B. De asielzoekers: samenstelling en aantallen

7. Aantal asielzoekers

D66

- a. Waarom is, los van het haalbaarheidsonderzoek, direct al gesproken over een capaciteit van 1.400 personen?
- b. Hoe wordt de capaciteit van 1.400 berekend, op basis van het aantal bedden?

De capaciteit van het park bedraagt, op basis van het aantal bedden, 1.400 personen. Dat is ook de enige aanleiding waarom vanaf het begin gesproken is over dat aantal.

8. Aantal asielzoekers

D66

Als het om gezinnen gaat, is het dan niet logischer om een gezin per wooneenheid als uitgangspunt te nemen voor het bepalen van de maximale capaciteit?

We zijn het daarmee in beginsel zeker eens. Daarbij merken wij het volgende op. Voor zover het aantal van 1.400 ter sprake is gekomen, is het altijd zo geweest dat het daarbij gaat om een soort van theoretisch maximum: alle bedden bezet. Vanaf het begin is het ook de bedoeling geweest dat er voornamelijk (Syrische) gezinnen gehuisvest zouden worden. Ook het COA gaat er van uit dat in zo'n geval een gezin in een huisje zal verblijven. Aan de andere kant is ook niet uit te sluiten dat er zo nu en dan alleenstaanden gehuisvest gaan worden. Daarom is ook een gezin per eenheid geen absolute maatstaf. Waar het naar onze mening vooral om gaat is dat we afspraken kunnen maken over de samenstelling van de doelgroep en de (daarmee samenhangende) gevolgen voor de directe woonomgeving.

9. Soort opvanglocatie

VVD, inspraak

- a. Oranje zou op dit moment een procesopvanglocatie zijn; het COA zou de bedoeling hebben om hier een regulier asielzoekerscentrum van te maken. Is dat juist?
- b. Wanneer zou dat het geval zijn?
- c. Wat zijn de verschillen tussen die twee?
- d. Wat zijn de gevolgen voor de omwonenden als het een AZC wordt?

Voor het COA is het een te overwegen mogelijkheid om op termijn de procesopvanglocatie om te zetten in een Asielzoekerscentrum (AZC). Op dit moment is nog niet aan te geven of en zo ja, wanneer dat het geval zal zijn. Die vraag is voor het COA pas aan de orde wanneer de nieuwe instroom vermindert en de behoefte aan AZC-plaatsen toeneemt.

De procesopvanglocatie is de verblijfplaats van vreemdelingen tijdens de rust- en voorbereidingstermijn, voorafgaand aan de algemene asielprocedure door de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Op een procesopvanglocatie krijgen de bewoners alle verstrekkingen in natura (zie ook het antwoord op vraag 21 a).

Op een AZC kunnen de bewoners zelf koken en ontvangen zij een wekelijkse toelage die bestaat uit een bedrag ten behoeve van eten en een bedrag voor kleding en andere persoonlijke uitgaven. Een gezin met twee kinderen onder de 18 jaar ontvangt € 162 per week.

Op een procesopvanglocatie werken met name woonbegeleiders van het COA die zorgen voor de directe begeleiding van bewoners. Zij bemensen ook de infobalie, zijn eerste aanspreekpunt voor bewoners en zijn verantwoordelijk voor de in- en doorplaatsing van bewoners naar bijvoorbeeld een AZC.

Er worden op een procesopvanglocatie geen programma's aangeboden zoals op een AZC.

Op een AZC zijn naast woonbegeleiders ook programmabegeleiders en casemanagers van het COA werkzaam. Programmabegeleiders verzorgen onder meer trainingen die gericht zijn op oriëntatie of inburgering en/of terugkeer. Casemanagers voeren gesprekken met bewoners over de voortgang van de procedure.

Als er sprake is van een AZC is dat dus ook merkbaar voor de woonomgeving. Er zijn minder verhuisbewegingen, bewoners blijven langer, leren Nederlands, zijn druk met het volgen van programma's, zijn meer gewend aan en bekend met de omgeving en met de Nederlandse gewoonten.

10. Afspraken met COA

VVD, GL

- a. Is het mogelijk om met het COA niet alleen afspraken te maken over aantallen maar ook over demografische kenmerken zoals bijvoorbeeld de gezinssamenstelling (voorkeur voor gezinnen)?

b. Kan het COA bij de selectie van asielzoekers ook de inschatting maken welke mensen in Oranje passen en die dan opvangen?

Het is mogelijk om met het COA afspraken te maken over de instroom, verdergaand dan alleen over een aantal. Zo zijn onze gesprekken met het COA tot nog toe ook gevoerd. Tegelijk moet worden bedacht dat zulke afspraken altijd een voorbehoud zullen kennen, omdat de instroom afhankelijk is van de feiten van dat moment. Als er veel gezinnen uit Syrië vluchten, kunnen we afspreken dat die gezinnen vooral naar Oranje komen. Maar loopt de instroom uit Syrië terug en komen er uit een ander land alleenstaanden naar Nederland, dan kunnen we de locatie daarvoor niet volledig gesloten houden. We zullen daarover in redelijkheid afspraken met het COA moeten maken.

11. Contractduur

Inspraak

Er wordt gesproken over een termijn van 3 tot 5 jaar. Is dat echt het maximum of kan het ook, net als destijds in Hooghalen, 15 jaar worden.

Er is in dit geval sprake van een contract tussen het COA en de eigenaar van het centrum van vijf jaar. Wij hebben het voornemen om een omgevingsvergunning af te geven voor het afwijkend gebruik van het bestemmingsplan gedurende vijf jaar. Theoretisch kan het langer gaan duren, maar dan moeten het COA en de eigenaar een nieuw contract sluiten en moeten wij een nieuwe omgevingsvergunning verlenen.

Waar het gaat om de bestuursovereenkomst tussen het COA en de gemeente: daarin zou ook de afspraak passen om voor drie jaar de overeenkomst te sluiten met de mogelijkheid om na evaluatie van die eerste drie nog een keer met twee jaar te verlengen.

C. De locatie en de voorzieningen

12. Bestemmingsplan

VVD

Hoe past de opvang binnen het bestemmingsplan? Of is er sprake van een illegale gedoogsituatie?

Het vakantiepark en Speelstad Oranje hebben in het bestemmingsplan Oranje de bestemming "Recreatie".

Het in gebruik nemen van de vakantiewoningen en de gebouwen van Speelstad Oranje met het omliggende terrein, het plaatsen van units en het in gebruik nemen van onderwijsvoorzieningen ten behoeve van een Opvangcentrum voor vluchtelingen zijn in strijd met het bestemmingsplan. Die strijdigheid kan opgeheven worden door het verlenen van een omgevingsvergunning voor een tijdelijk (in dit geval 5 jaar) afwijkend gebruik van het bestemmingsplan. Wij willen de strijdigheid met het bestemmingsplan formeel gedogen door middel van een gedoogbeschikking, zolang er nog geen formele aanvraag is ingediend voor een omgevingsvergunning. Op dit moment ligt de ontwerp-gedoogbeschikking ter inzage. Belanghebbenden kunnen daarop hun zienswijzen indienen.

Het COA heeft nog geen omgevingsvergunning aangevraagd.

13. Algemeen

CDA

Welke voorzieningen en activiteiten zijn nodig op de locatie? Op welke termijn kunnen die worden gerealiseerd?

De planning is dat er in december 2014 ruimtes klaar zijn voor diverse activiteiten. Een vrouwenkamer, een jeugdhonk, een speelzaal en een voorlichtingsruimte. Verder komt er een planning voor kinderactiviteiten en probeert het COA voor volwassenen om, als dat in redelijkheid mogelijk is, aan te sluiten op bestaande projecten/activiteiten.

14. Algemeen

CDA, VVD

- a. Met wie worden de voorzieningen gerealiseerd?
- b. Zijn er naast de activiteiten die het COA organiseert en het voetballen door en met Voortman nog andere activiteiten gaande of in ontwikkeling?
- c. Verveling kan leiden tot minder gewenst gedrag. Hoe wordt verveling tegengegaan?

Het is bij het COA bekend dat activiteiten voor asielzoekers bijzonder zinvol zijn om verveling e.d. tegen te gaan. Het antwoord op vraag 13 geeft daarover ook al informatie. Bewoners kunnen onder begeleiding van medewerkers (woonbegeleiders) op de locatie helpen: afwassen na de maaltijden, eetzaal opruimen en schoonmaken, helpen met uitgifte linnenpakketten en schoonhouden van het terrein.

15. Vervoer - lijndienst

CDA, inspraak

- a. Er is een lijndienst van eenmaal per dag naar Assen vice versa. Is dat voldoende?
- b. Hoe ziet zo'n lijndienst er concreet uit? Een grote Arriva-bus die de buurtbus vervangt?
- c. Hoe vaak gaat deze bus rijden en waarnaartoe?
- d. Wat kost het gebruik van deze bus?
- e. Is de lijndienst ook beschikbaar voor de inwoners van Oranje?

De afgelopen periode werd duidelijk dat de buurtbus het reisaanbod uit de opvanglocatie niet kon verwerken. Het COA heeft daarom als tussenoplossing een bus geregeld die eenmaal per dag naar Assen vice versa rijdt. Op dit moment is dat volgens het COA een toereikende oplossing. Het is ons niet bekend wat het COA voor deze voorziening betaalt. Omdat het niet om een lijndienst gaat, maar om een aparte bus van en naar het opvangcentrum, is deze voorziening op dit moment niet beschikbaar voor de inwoners van Oranje.

16. Vervoer

PvdA

- a. Hoe is het vervoer op de lange termijn geregeld?
- b. Is er op termijn ook een oplossing mogelijk waarvan de inwoners van Oranje profiteren, in overleg met de buurtbus?

Voor zover ons bekend is het vervoer op de lange termijn nog niet geregeld. Als daar een voorziening voor komt, ligt het naar onze mening voor de hand dat het COA, inwoners van Oranje en gemeente samen gaan kijken of zo'n oplossing ook voor de inwoners van Oranje meerwaarde kan hebben.

17. Buurtbus

CDA, VVD

- a. Is de buurtbus inmiddels wel of niet weer beschikbaar voor mensen uit de opvanglocatie?
- b. Maken bewoners van de opvanglocatie nog steeds gebruik van de buurtbus?
- c. Levert dat ook nog steeds problemen op?
- d. Heeft de buurtbus een vervoersplicht?

Formeel heeft de buurtbus een vervoersplicht en zouden de bewoners van het opvangcentrum nog steeds mee kunnen reizen. Omdat er in de buurtbus maar plaats is voor acht personen, heeft het COA op verzoek van omwonenden en gemeente gezocht naar een andere oplossing en die gevonden in een aparte bus (zie de antwoorden op vraag 15 en 16).

Het COA spreekt met de bewoners van de opvanglocatie af dat zij geen gebruik meer maken van de buurtbus. Voor zover ons bekend, gebeurt dat ook niet meer, behalve als er ruimte in de buurtbus beschikbaar is. Er is geen sprake van overlast en de buurtbus kan de gewone vervoersplicht vervullen.

18. Verkeersveiligheid

CDA, inspraak

- a. Wat moet er nog meer geregeld worden voor de verkeersveiligheid in en rond het dorp?
- b. Er komt veel extra verkeer door de komst van het opvangcentrum (de lijndienst, personeel COA, vrijwilligers, bouwverkeer e.d.). Gaat er vanwege deze toenemende verkeersdruk nog verder onderzoek gedaan worden naar de verkeersveiligheid?
- c. Wordt de weg verbreed of komt er eventueel een fietspad langs/los van de weg zodat de inwoners van Oranje en hun kinderen veilig naar school kunnen fietsen?

Op dit moment is er in Oranje vanuit het perspectief van de verkeersveiligheid geen aanleiding tot bijzondere maatregelen. Er was ook toen het Recreatiepark nog volop in bedrijf was, sprake van veel verkeer, zonder dat dit tot grote overlast leidde.

Tegelijk zijn we wel van plan om in overleg met de inwoners te kijken naar wat er aan wensen en behoeften in het dorp leeft op het gebied van leefbaarheid.

19. Internet

CDA

Zijn de problemen met overbelasting van het internetverkeer nu voldoende opgelost of moet er de komende jaren meer gebeuren op dit gebied?

Zie het antwoord op vraag 2 g.

20. Gezondheidszorg

VVD

- a. Het binnen een beperkt gebied samenbrengen van een grote groep mensen die uit een regio komen waar de vaccinatie anders is geregeld dan bij ons het geval is en waar andere ziekten heersen, brengt een gezondheidsrisico met zich mee. Op welke manier worden deze risico's beperkt?
- b. Hoe is de vaccinatie en medische controle geregeld?
- c. Hoe is de medische zorg in het algemeen geregeld?
- d. Hoe is een zorgverzekering geregeld?
- e. Worden de asielzoekers ondergebracht bij de plaatselijke huisartsen of heeft het COA hiervoor eigen huisartsen?

De medische zorg voor asielzoekers is in handen van het Gezondheidscentrum Asielzoekers en niet van het COA. Medewerkers van het COA zijn wel op de hoogte van richtlijnen van het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu)

Bij aankomst in Nederland krijgen asielzoekers een medische check. Asielzoekers worden bij binnenkomst in Nederland door de GGD verplicht gescreend op tbc. Deze verplichting komt voort uit de Vreemdelingenwet 2000.

De medische zorg aan bewoners van een asielzoekerscentrum sluit zoveel mogelijk aan bij de reguliere zorg in Nederland. Net als ieder ander kunnen asielzoekers naar de huisarts, verloskundige of het ziekenhuis. Voor COA-medewerkers is een belangrijke taak weggelegd in het wegwijs maken van de asielzoekers in de wijze waarop de zorg in Nederland georganiseerd is. Voor huisartsenhulp kan de asielzoeker terecht bij het Gezondheidscentrum Asielzoekers (GCA). Het GCA is een landelijk opgezette huisartsenpraktijk. Het is het eerste aanspreekpunt voor de medische zorg aan asielzoekers. Alle bewoners worden bij het GCA ingeschreven en aan deelnemende huisartsen toegewezen. De huisarts zorgt waar nodig voor doorverwijzingen naar een specialist.

Op de locatie in Oranje zijn inloopsprekuren waar bewoners terecht kunnen bij een dokter en/of doktersassistent(e). Er is ook een medisch callcenter waar asielzoekers 24 uur per dag met vragen over hun gezondheid terecht kunnen: de GCA Praktijklijn. De publieke gezondheidszorg is in handen van de GGD. Deze zorg is met name gericht op preventie, voorlichting en screening.

De vergoeding van de zorg is voor asielzoekers vastgelegd in de Regeling Zorg Asielzoekers (RZA). Het verstrekkingenpakket van de RZA komt grotendeels overeen met het pakket van de Zorgverzekeringswet en de AWBZ. Een asielzoeker heeft ook recht op een aantal onderdelen uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Omdat asielzoekers doorgaans weinig geld hebben, geldt voor hen geen eigen bijdrage of eigen risico.

De medische zorg aan asielzoekers staat onder toezicht van de Inspectie voor de Gezondheidszorg.

21. Integratie

VVD

- a. Asielzoekers wonen al dan niet tijdelijk in Nederland. Dan is het belangrijk dat ze de Nederlands verstaan en begrijpen. Krijgen bewoners les in de Nederlandse taal?
- b. Kan dit ook doorgetrokken worden voor de Nederlandse gewoonten en zeden voor zover die afwijken van de gewoonten en zeden in het land van herkomst?
- c. Betreft de huidige groep in Oranje mensen die hier tijdelijk verblijven of zijn het toekomstige medelanders? Als dat laatste het geval is, zou het goed zijn om nu al met integratie te beginnen.

De bewoners in de opvanglocatie in Oranje staan nog helemaal aan het begin van hun asielprocedure. Ze zijn nog maar kort in Nederland en wachten op een eerste “gehoor” door de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). In deze fase verblijven ze daarom in een procesopvanglocatie.

Mocht de IND beslissen dat de mensen de verlengde asielprocedure in kunnen in afwachting van definitieve besluitvorming of al mogen integreren na toekenning van een verblijfsvergunning, dan verhuizen de bewoners ook naar een AZC voor oriëntatie, integratie en inburgering.

In de procesopvanglocatie is er met name aandacht voor gesprekken tussen asielzoeker en advocaat, voorlichting over de toekomstige procedure door Vluchtelingenwerk en voorlichting door het COA over medische zorg, geldende huisregels op de locatie, brandveiligheid, gebruiken, normen/waarden in de Nederlandse samenleving en specifieke voorlichting over het busvervoer, veilige looproutes, onderwijs etc.

De voorlichting door het COA gebeurt groepsgewijs vlak na aankomst in Oranje. De bewoners zijn de Nederlandse taal bij binnenkomst niet machtig, maar veel bewoners spreken een moderne taal zoals Engels en willen graag Nederlands leren. De organisaties die werken op een opvanglocatie van het COA maken indien nodig ook gebruik van het tolken- en vertaalcentrum Nederland. Het COA zoekt nu naar vrijwilligers die kunnen helpen om de asielzoekers Nederlands te leren.

Zodra mensen in een AZC komen te wonen krijgen bewoners intensieve begeleiding gericht op de fase waarin zij in de asielprocedure zitten, zoals programma's oriëntatie op de Nederlandse samenleving, voorinburgering of de voorbereiding van de terugkeer. Op een AZC wordt op verschillende niveaus Nederlandse les gegeven door NT2 docenten (docenten voor Nederlands als tweede taal) met behulp van vrijwilligers.

22. Overlast

Inspraak

Wat gaat er gebeuren als er weer overlast ontstaat? Neemt het college zijn verantwoordelijkheid of zijn de inwoners van Oranje dan alleen afhankelijk van wat het COA doet?

Het college blijft zich mede verantwoordelijk voelen voor het leefklimaat in Oranje. Daar geven we op verschillende manieren invulling aan.
In de eerste plaats blijven we als gemeente in gesprek met de inwoners van Oranje, zodat we ook hun signalen kunnen meenemen.
In de tweede plaats is er preventief overleg tussen het COA, de politie en de gemeente.
In de derde plaats zal, als er zich feitelijk een incident voordoet, eerst de beveiliging van het COA hiermee aan het werk gaan. Is er sprake is van een ernstig incident, dan wordt gelijk de politie ingeschakeld.

D. Onderwijs

23. Schoolkeuze

D66, GB

- a. Het COA meldt op de website dat aan elk AZC een basisschool is gekoppeld, maar dat ouders ook zelf een school voor hun kind mogen kiezen. Klopt dit? Hebben ouders inderdaad een keuze?
- b. Hoe zit het met de vrijheid van onderwijs voor de asielzoekers?
- c. Of een deel van de ouders?
- d. Zo niet, waarom dan niet?
- e. Hoe worden ouders hierover geïnformeerd?

De informatie van het COA is correct. De vrijheid van onderwijs geldt ook voor de bewoners van de opvanglocatie. Dat betekent dat zij de keuze hebben uit openbaar en bijzonder onderwijs. Tegelijk geeft het COA daar in de voorlichting niet gericht aandacht aan. Het gaat namelijk om asielzoekers die in de eerste fase van hun procedure zitten, waarvoor op de locatie een onderwijsvoorziening wordt ingericht die specifiek is toegespitst op de situatie waarin zij op dat moment verkeren (geen kennis van taal en gewoonten).

24. Jade Zorggroep

D66, GB SBW

Op de website van de Jade Zorggroep staat dat ze onderwijs bieden aan jongeren van 16 en 17 jaar die (nog) niet in het reguliere onderwijs terecht kunnen. Over jongere kinderen staat niets te lezen, ook niet bij de doelgroepen die ze zelf benoemen. De Jade Zorggroep heeft nog maar 1,5 jaar ervaring in Geeuwenbrug. Aan de andere kant hebben we als gemeente al meer ervaring met onderwijs aan asielzoekers in de AZC's in Hooghalen en Westerbork.

- a. Hoe komt u op de keuze voor de Jade Zorggroep?
- b. Heeft de Jade Zorggroep de bevoegdheid om onderwijs te geven, of besteden zij dat op hun beurt weer uit? Anders gezegd: geeft de Jade Zorggroep zelf onderwijs?
- c. Blijft de gemeente, ook bij uitbesteding, verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs?
- d. Neemt de Jade Zorggroep personeel van onderwijsorganisaties over of leent ze in?
- e. Wat betekent dat voor hun arbeidsrechtelijke positie?
- f. Betekent de keuze voor de Jade Zorggroep dat het college geen vertrouwen heeft in de kwaliteit die de onderwijsinstellingen binnen onze gemeentegrenzen kunnen leveren?
- g. Zou de keuze voor een van die onderwijsinstellingen niet logisch zijn geweest?
- h. Hoe is het proces met de onderwijsinstellingen in Midden-Drenthe verlopen? De indruk bestaat dat er eerst sprake was van een open gesprek, waarin zij hun mogelijkheden en wensen konden aangeven en dat daarna zonder verder overleg het besluit volgde om te kiezen voor de Jade Zorggroep. Is dat correct?

Zoals al eerder is aangegeven, hebben we op verzoek van het COA onze bestuurlijke verantwoordelijkheid genomen in het faciliteren van het onderwijs op de opvanglocatie. Daarbij hebben we gelet op de specifieke aspecten die bij een procesopvanglocatie horen.

Daarom hebben we vooral gekeken naar de mogelijkheden om onderwijs, begeleiding en zorg aan asielzoekerskinderen te combineren. De Jade Zorggroep heeft daarvoor deskundigheid in huis en de ervaringen van het COA met deze organisatie zijn positief.

De Jade Zorggroep heeft de bevoegdheid om onderwijs te verzorgen en werkt daarvoor samen met bestaande onderwijsinstellingen. Ze maakt gebruik van bevoegde leerkrachten. Inmiddels is duidelijk geworden dat de Jade Zorggroep een overeenkomst is aangegaan met het christelijk basisonderwijs in onze gemeente en met het christelijk voortgezet onderwijs in Assen om aan de kinderen van asielzoekers identiteitsneutraal onderwijs te verzorgen. Het is aan de Jade Zorggroep om met die beide partijen afspraken te maken over arbeidsrechtelijke aspecten. Daar hebben we als gemeente geen rol in, net zo min als wij als gemeente verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van het onderwijs: dat is een zaak van de onderwijsinstellingen, die onder het toezicht van de onderwijsinspectie vallen.

25. Jade Zorggroep

D66

Hadden we deze activiteiten moeten aanbesteden?

Voor deze activiteit bestaat geen aanbestedingsplicht.

26. Inzet asielzoekers

D66

- a. Kijkt het COA ook of er in de op te vangen groep mensen onderwijzers aanwezig zijn?
- b. Mogen zij ingezet worden om onderwijs te geven aan de eigen kinderen?
- c. Kan hiervoor vrijstelling gegeven worden?
- d. Wie is hiervoor verantwoordelijk?

Het is aan de Jade Zorggroep om te beslissen over de inzet van personeel voor het onderwijs aan de kinderen. Om te kunnen lesgeven moeten leerkrachten voldoen aan de Nederlandse eisen. Of de Jade Zorggroep en/of het COA uit de oudere asielzoekers geschikte vrijwilligers werven is ons niet bekend.

Voor het onderwijs in het algemeen geldt, zoals hiervoor geschreven, de toezichtrol van de onderwijsinspectie.

27. Onderwijslocatie

D66

- a. Waarom is gekozen voor een onderwijslocatie op het terrein zelf?
- b. Is dat afhankelijk van het aantal op te vangen personen/kinderen?
- c. Hoe zijn de afspraken hierover gemaakt en waarom? (kinderen zouden volgens de vragensteller ook binnen de bestaande scholen buiten de opvanglocatie opgevangen kunnen worden)

Wij hebben deze keuze gemaakt op verzoek van het COA. De belangrijkste afweging om te kiezen voor onderwijs op de opvanglocatie is het belang van de kinderen. Voor kinderen in de basisschoolleeftijd is het van groot belang dat kinderen in de buurt bij hun ouders zijn. Ze zijn recent hun eigen plaats en land ontvlucht en zijn nog maar kort in Nederland. Dat ze dan in de buurt van hun ouders zijn, vergroot hun gevoel van veiligheid.

Daarnaast zullen de kinderen het onderwijs maar ongeveer vier maanden volgen en is er doorstroom.

Voor het voortgezet onderwijs geldt dat er een locatie zal worden gebruikt aan de Vaart in Hoogersmilde.

E. Communicatie

28. Spreekuur

CDA, VVD

- a. Gaat de burgemeester de koffieochtenden vervolgen?
- b. Is er op vrijdag 31 oktober spreekuur gehouden voor de inwoners van Oranje?
- c. Wie heeft dat spreekuur gehouden?
- d. Waren er nog nieuwe ontwikkelingen?
- e. Wie gaat dit spreekuur in het vervolg houden?
- f. Is het zinvol om zo'n spreekuur ook te houden voor de inwoners van het Pipodorp? Zij zijn immers onze tijdelijke inwoners. Denk daarbij ook aan het regelen van een tolk.

Meteen na de aankondiging van de komst van het opvangcentrum heeft de toenmalige burgemeester aangeboden om wekelijks te luisteren naar wat er in Oranje leeft en wat de ervaringen waren. Daarvoor heeft hij een aantal koffieochtenden georganiseerd.

In de tussentijd zijn we verder gegaan met het opbouwen van gestructureerd overleg met de omwonenden, naast het bestaande contact tussen de buurtvereniging en de dorpscontactambtenaar. De komende tijd hopen we dat verder vorm te geven. Onze gedachten gaan uit naar een wekelijks overleg met alle betrokkenen waarin de representativiteit gewaarborgd is zodat we snel en praktisch zaken kunnen doen.

Ook op 31 oktober 2014 heeft het koffie-uurtje gewoon plaatsgevonden, alleen is toen ambtelijk voor de burgemeester waargenomen. Wat er toen aan de orde was, hebben wij u op 6 november toegestuurd.

Wij zien op dit moment geen aanleiding om voor de asielzoekers een koffie-uurtje te houden. Het COA is volledig verantwoordelijk voor de zorg van deze mensen en wij hebben op onze beurt regelmatig overleg met het COA. Bovendien verblijven de inwoners er tussen de acht dagen en drie-en-een-halve maand. Ook dat maakt het niet logisch om de banden tussen de asielzoekers en onze gemeente op deze manier invulling te geven.

29. Werkbezoek

CDA

Kunnen we als raad binnenkort op bezoek in het dorp en het opvangcentrum?

Zo'n werkbezoek kunnen we zeker organiseren. Wanneer de raad dat ons vraagt, zullen we dat op korte termijn proberen te regelen.

F. Financiën

30. Algemeen

CDA, inspraak

- a. Wat zijn de financiële voor- en nadelen? Met andere woorden, welke financiële afspraken zijn er gemaakt (ook naast de eenmalige vergoeding die de gemeente krijgt – zie d.) ofwel: wat zit er voor de gemeente in?
- b. Gaan we eventuele voordelen inzetten voor Oranje?
- c. Graag openheid van zaken over de financiën.
- d. De gemeente krijgt een eenmalige vergoeding voor de opvang. Hoe hoog is deze vergoeding?
- e. Is de vergoeding gebaseerd op een contractduur van 3 jaar of van 5 jaar?

De vergoedingen vinden hun wettelijke basis in het Faciliteitenbesluit opvangcentra. Hierin staan de financiële vergoedingen en regelingen beschreven waarop de gemeente een beroep kan doen. Hiernaast kunnen we in de bestuursovereenkomst ook specifieke financiële afspraken maken.

Conform de methodiek van de algemene uitkering (onderdeel van het Gemeentefonds) ontvangt de gemeente een jaarlijks bedrag van tussen de € 200 en € 230 per bewoner in het opvangcentrum. De feitelijke vergoeding is afhankelijk van verschillende variabelen en is daarom vooraf niet exact aan te geven.

Dit geld verstrekt het COA als een algemeen middel. We mogen dat bedrag dus vrij besteden.

De vergoeding krijgen we zolang als het opvangcentrum open is. Die contractduur zal onderdeel van de bestuursovereenkomst worden.

We maken alle uitgaven en inkomsten in verband met het opvangcentrum inzichtelijk in onze administratie met een aparte product. Daarop verantwoorden we alle directe lasten en baten.

Bij de eenmalige vergoeding gaat het om kosten die specifiek vastgelegd worden in de bestuursovereenkomst. Daarover kunnen we op dit moment nog geen uitspraken doen.

31. Jade Zorggroep

D66

Welke extra kosten zijn gemoeid met de keuze voor de Jade Zorggroep? Wat is de hoogte van deze kosten?

De keuze voor de Jade Zorggroep brengt voor de gemeente geen meer- of minderkosten met zich mee.

32. Overzichten

VVD

Wilt u de toezegging doen om de raad regelmatig te informeren over de baten en lasten op dit onderwerp?

Uiteraard kunnen we de raad informeren over de baten en lasten op dit dossier. We zullen dat doen via de normale planning- en controlcyclus.

Bestuursovereenkomst

Voor de inhoud van de bestuursovereenkomst hebben fracties de volgende suggesties gedaan.

1. (CDA) Houdt vast aan het contract van 3+2=5 jaar. Mocht eventueel daarna toch wel voor een verlenging worden gekozen, dan pas op een voordracht van inwoners Oranje.
2. (CU) Maak afspraken met het COA over een goede *verhouding en samenstelling* wanneer het gaat over gezinnen, alleenstaande mannen en vrouwen en mensen die de status hebben van vluchteling versus asielstatus.
3. (CU) Investeer intensief in een overlegorgaan tussen bewoners uit Oranje, COA, gemeente en eventuele andere samenwerkingspartners waarin vragen en signalen snel besproken kunnen worden.
4. (CU) Ga door met het opstellen van periodieke verslaglegging van ontvangen signalen en vooral hoe deze zijn aangepakt.
5. (CU) Maak een overzicht van de afspraken rondom scholing, vervoer, veiligheid en (*met nadruk*) gezondheidszorg.
6. (CU) Bepaal een voorlopig maximale duur van de opvang van vluchtelingen en asielzoekers.
7. (CU) Stem de groei van het aantal bewoners van de opvanglocatie in tempo af op het draagvlak in het dorp Oranje.
8. (CU) Geef inzicht in de financiële consequenties voor de gemeente, bijvoorbeeld voor extra kosten voor jeugdzorg of zwemlessen: baten versus lasten.

Wij verwachten dat deze opsomming nog niet volledig is en dat ook bij andere fracties hierover opvattingen bestaan die in de raadsvergadering van 24 november aan de orde zullen komen.

Vragen

Voor meer informatie kunt u op maandag tot en met vrijdag contact opnemen met mevrouw I. Derks, hoofd van de afdeling Algemene Zaken via telefoonnummer (0593)539342.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Midden-Drenthe,
de secretaris, de burgemeester.